

Brummer Life Försäkringsaktiebolags ("Brummer Lifes") remissvar inleds med en bakgrundsbeskrivning, där vi förklarar våra ställningstaganden och ger kommentarer på rådande marknadssituation. Därefter följer Brummer Lifes synpunkter på promemorians olika delar.

Bakgrund

Flytträtt för pensionssparande handlar i grunden om stärkt konsumentmakt, spararskydd och samhällsintresse.

Genom övergången till premiebestämda tjänstepensioner ges försäkringstagaren alternativt den försäkrade ansvaret och därmed placeringsrisken för kapitalet. Det är den enskilde pensionsspararen som får stå för sina val och själv fullt ut bära de konsekvenser det innebär i form av finansiell risk, avkastning, avgifter och, i slutändan, utgående pensionsbelopp. En förutsättning för att kunna överlämna det ansvaret är att kunden ges fritt mandat att välja hur inbetalda premier förvaltas. Ett sådant mandat kan inte begränsas av bristande flytträtt som låser kunderna i potentiellt mediokra och otidsenliga pensionsprodukter med höga avgifter samt omöjliggör en samlad överblick över den egna pensionssituationen.

I den nuvarande strukturen verkar många pensionskapitalförvaltare i skyddade miljöer, utan tydlig konkurrens och utvärdering. Erfarenhetsmässigt leder detta till sämre kapitalförvaltningsresultat. Dagens struktur hindrar också de som av etiska skäl vill flytta sitt pensionssparande eller som vill förändra sin placeringsrisk. Ytterst drabbar det alla försäkringstagare/försäkrade, även de som inte själva är aktiva och flyttar, genom minskad press på företagen att utveckla sina produkter och leverera god avkastning till konkurrenskraftiga villkor. Ökad konkurrens genom flytträtt innebär således en stärkt ställning för konsumenten.

Rätten att byta leverantör är idag självklar inom i princip alla tjänster som riktar sig till privatpersoner. Det är en självklarhet att kunna byta sakförsäkringsföretag eller elleverantör om man är missnöjd med avgifter eller service och ingen skulle komma på tanken att förhindra bankkunder att byta bank.

Samhällsnyttan med en fungerande flytträtt är stor. Kunden får en bättre överblick över sitt pensionssparande genom att exempelvis slå ihop små och kostsamma fribrev samt frikopplas från provisionsavtal som ligger kvar så länge försäkringen lever. Detta bör leda till lägre avgifter, ökad insikt och ett större engagemang i pensionsfrågan generellt. På sikt kan det också leda till ett ökat förtroende för pensionsbranschen.

Brummer Lifes ställningstaganden

Brummer & Partners har i över tio år drivit frågan om fri och kostnadsfri flytträtt för pensionssparande och en bättre fungerande pensionsmarknad, där sparare kan "rösta med fötterna" utan att bli inlåsta i produkter som inte är ändamålsenliga för deras behov och preferenser.

Brummer Life tillämpar sedan lanseringen 2011 kostnadsfri återköps- och flytträtt på allt försäkringskapital. Vi tillämpar en modell där vi med full transparens tar ut en försäkringsavgift för drift och de händelser som kan komma att inträffa under försäkringstiden, inklusive hantering av återköp och flytt. Vi har valt bort tredjepartersättning för att kunna erbjuda ett provisionsfritt pensionssparande där kundens behov står i fokus. Vi vill förtjäna våra kunders förtroende och vi arbetar aktivt för att de ska vara nöjda och stanna kvar av egen fri vilja.

Kommentar till rådande marknadssituation

Om man som försäkringsföretag inte motsvarar kundens förväntningar ska den vara fri att flytta sitt kapital till en annan aktör *utan att belastas med ytterligare kostnader* och utan administrativt krångel. Detta gäller särskilt för produkter inom ramen för fondförsäkring av följande skäl:

- Det går inte att motivera att en enskild utflytt skulle missgynna kollektivet då den enskilda försäkringstagaren/försäkrade i detta förvaltningsalternativ ensam står all risk,
- annullationsansvar¹ föreligger för marknadens provisionssamarbeten,
- försäkringsföretagen tar inte ut extra avgifter för andra typer av motsvarande resursdrivande avtalsförändringar, samt
- många kunder har ingått försäkringsavtal med andra villkor (utan flyttavgifter) än vad som nu görs gällande.

Sedan flyttfrågan började uppmärksammas ordentligt i början av 2000-talet har avtal som uttryckligen marknadsförts som ”utan flyttavgifter” belagts med sådana och avtal med lägre flyttavgifter fått en kraftig höjning. Det har ofta skett utan kundens vetskap och utan möjlighet för denne att agera innan ändringen trätt i kraft. Det handlar således om att komma tillrätta med ett dolt och växande problem där branschens informationsövertag och tolkningsföreträde inneburit effektiv inlåsning och försämrade villkor; där branschen säkrat sin intjäning genom självvalda anskaffningskostnader – på kundens bekostnad. En bättre fungerande flytträtt handlar om att ge kunden en rimlig chans att förändra och förbättra möjligheterna för sitt sparande, som ofta redan kostat onödigt mycket pengar.

Brummer Life har under många år påtalat problemen kring den begränsade *verkliga flytträtten*, men också konsekvenserna av provisioner då vi anser att dessa frågor hör ihop. De höga flyttavgifterna som råder och den inlåsningseffekt de skapar beror till stor del på pensionsbranschens provisionskultur. Försäkringsföretagen har fått nya kunder genom att betala höga försäkringsprovisioner, dela på fondintäkter (s.k. kick-backs), rabattera försäkringsavgifter samt ibland även bekosta andra försäkringsföretags utflyttsavgifter, ofta utan kundens kännedom. Försäkringsföretagen anser sig därför behöva kompensation om kunden lämnar ”i förtid”. Detta, återigen, trots att sedvanligt annullationsansvar mellan försäkringsföretag och förmedlare råder och löper, som regel, ut efter tre år. Därmed bör eventuella mellanhavanden vara utagerade.

Brummer Life välkomnar Finansdepartementets förslag om en effektivare flytträtt av försäkrings-sparande, med förhoppning om att förslaget införs skarpt, utan förmildrande omständigheter och att tillhörande föreskrifter blir effektiva. En förändring är nödvändig eftersom branschen hittills och trots upprepade uppmaningar, både från Finansinspektionen samt föregående och sittande regering, har misslyckats med sin självsanering. Inte ens när branschen gavs möjlighet att verka för en gemensam överenskommelse för utökad transparens och bättre information i samband med flytt lyckades detta. Vi ser tyvärr fortfarande, nästan två år efter ikraftträdande, att rekommendationen inte efterlevs.

Vi har respekt för att det finns utmaningar för traditionell livförsäkring med delar av förslaget, bl.a. avseende retroaktivitet och kollektiva fundament. Vi nöjer oss med att konstatera att dessa argument inte verkar vara tillämpliga vid de koncerninterna flyttar från traditionell förvaltning till fondförvaltning, vi har bevittnat under senare år.

Vi menar att det bör vara en självklarhet att genomföra de föreslagna regeländringarna i sin helhet, inklusive med full – och än mer omfattande än nu föreslagen - retroaktivitet, åtminstone för individuell fondförsäkring där försäkringstagaren eller den försäkrade bär risken. Att det inte föreligger skäl att förhindra full flytträtt av fondförsäkring var branschen för övrigt överens om redan vid rundabordsdiskussionen som dåvarande finansmarknadsminister Peter Norman bjöd in till i april 2014.

¹ Annullationsansvar innebär att den ersättning som försäkringsförmedlaren får för förmedlad försäkring är villkorad under en viss period. Det innebär att försäkringsförmedlaren blir helt eller delvis återbetalningsskyldig om försäkringen avbryts, flyttas eller återköps under den period annullationsansvaret föreligger.

Synpunkter på promemorian

Tydligare avgifter vid återköp och flytt (7.1)

Brummer Life tillstyrker förslaget att avgifter ska få bestämmas till högst de direkta kostnaderna för den administrativa hanteringen av återköp och flytt, beräknande för försäkringar av samma slag, och de kvarstående anskaffningskostnader som är direkt hänförliga till den återköpta eller flyttade försäkringen. Vi tillstyrker även förslaget att anskaffningskostnaderna ska anses vara betalda efter 5 år.

Till skillnad mot vad som föreslås i promemorian är dock Brummer Life av uppfattningen att flyttavgiften skall vara begränsad till ett avgiftstak uttryckt i kronor.

Kommentar till ställningstagandet

Sedan den utökade flytträtten trädde ikraft den 1 juli 2007 har branschen på ett kreativt sätt hittat nya vägar för att kringgå lagstiftarens intentioner och fortsatt låsa in kunder med provisionsmodeller samt diverse samarbets- och delningsavtal för fondavgifter. Istället för en bättre fungerande flytträtt har kunderna drabbats av ett ökat avgiftsuttag i samband med flytt, inte sällan på 5 procent av försäkringens värde. Erfarenhetsmässigt blir flyttavgifterna ofta en obehaglig överraskning för kunden och resulterar i att andelen verkligt flyttbara försäkringar är högst begränsad.

Brummer Life välkomnar förslaget att de avgifter försäkringsföretagen i förekommande fall får ta ut vid återköp och flytt begränsas till belopp som motsvarar direkta kostnader för den administrativa hanteringen och att kvarstående anskaffningskostnader som är direkt hänförliga till den aktuella försäkringen begränsas till *maximalt* 5 år. Brummer Life anser, precis som föreslagits i promemorian, att den avgift som *kan komma att tas ut* i samband med flytt av pensionsförsäkring ska vara skälig och direkt hänförlig till den administrativa kostnad som uppstår. Att vältra över indirekta kostnader såsom investeringskostnader i IT-system och andra ”overheadkostnader” på kunderna som branschen diskuterat denna höst anser vi vara helt orimligt och säkerställer inget annat än fortsatt inlåsning.

När Konsumenternas Försäkringsbyrå i slutet av 2016 genomförde en jämförelse av flyttavgifter framkom endast försäkringsföretagens ”listpriser”, vilka sällan tillämpas i praktiken. Vår erfarenhet visar att flyttavgifterna i realiteten ofta uppgår till så mycket som 5 procent. Diskrepansen mellan ”listpriser” och *faktiska flyttavgifter* beror på särvillkor som skrivs in i samarbetsavtal mellan arbetsgivaren och förmedlare samt i provisionsavtal mellan försäkringsföretagen och förmedlare. Det är viktigt att kommande reglering även träffar dessa avtalsformer och säkerställer att ordinarie villkor och den lagstadgade flytträtten ej sätts ur spel. Om än lite sent föreslår Brummer Life därför en djupare genomlysning av de faktiska flyttavgifterna som tillämpas av försäkringsföretagen och hur stor del av de individuella pensionsförsäkringsbestånden som omfattas av desamma, förslagsvis genom att Finansinspektionen uppdras genomlysna frågan.

Till skillnad mot vad som föreslås i promemorian är Brummer Life av uppfattningen att flyttavgiften ska vara begränsad till ett avgiftstak *uttryckt i kronor*. Detta då kostnaden för den administrativa åtgärden skäligen bör vara lika stor vid flytt av ett kapital på 100 000 kr som ett kapital på 1 000 000 kr. Vi anser att ett avgiftstak i den nedre delen av spannet definierat av livförsäkringsutredningen är rimligt (750 kronor), även om vi anser att det är ett bättre alternativ att branschen helt avstår från flyttavgifter och tar höjd för sådan hantering i försäkringsavgiften där alla andra ändringar ingår (byte av fonder, ändring av förmånstagarförordnande, överlåtelse, in- och utbetalning mm). Vi eftersöker således inte en avgiftsreglering som hämmar den fria konkurrensen utan vill påvisa att transparens och tydliga kostnader, inklusive skäliga kostnader för flytt, är avgörande för att kunden ska få förutsättning att fatta välgrundade beslut.

Tydliga föreskrifter från Finansinspektionen kommer att krävas med krav på att eventuella flyttavgifter och att väldefinierade anskaffningskostnader ska redovisas, i kronor och *före* försäkringens tecknande. Redovisning mot kund i samband med nyteckning av försäkring bör inkludera såväl information om flyttavgift som avräkning av kvarstående anskaffningskostnader. Dessa bör redovisas som en avgiftstrappa under maximalt 5 år. Utöver att det bör finnas ett maximalt totalkostnadsuttag uttryckt i kronor, bör det framgå vad avgifterna avser. Se förslag nedan.

År 1	X kronor samt Y procent av försäkringsvärde, dock max totalt Z kr

Där X definieras som kostnad direkt hänförlig till den administrativa hanteringen för flytt, Y som kostnad för kvarvarande anskaffningskostnad samt Z som maximalt belopp för flyttavgift.

Gällande traditionell förvaltning kan andra förutsättningar gälla och kunden bör i dessa fall få en så relevant bild som möjligt *före* teckningstillfället, inte minst vad gäller produktens komplexitet och de utmaningar den uppvisar i flexibilitet och kostnadseffektivitet vid en flytt.

Tillämpningsområde samt ikraftträdande- och övergångsregler (7.2)

Brummer Life avstyrker promemorians förslag att vid återköp eller flytt av försäkringsavtal som har ingåtts före ikraftträdandet, men efter den 30 juni 2007 och inte förnyats efter ikraftträdandet, ska äldre bestämmelser gälla avgiftsuttag för kostnader som belöper på återköpet eller överföringen och nya bestämmelser ska gälla avgiftsuttag för kvarstående anskaffningskostnader

Brummer Life förespråkar istället full retroaktivitet, dvs att förslaget ska gälla även för försäkringsavtal tecknade före den 30 juni 2007, åtminstone avseende fondförsäkring.

Kommentar till ställningstagandet

Vi kan i likhet med promemorian konstatera att förslaget om kvarstående anskaffningskostnader ska gälla retroaktivt för att få en effektivare och mer välfungerande flytträtt. Det ska inte längre vara möjligt att motivera höga flyttavgifter med tidigare utbetalda ”up-frontersättningar”, framförallt inte beaktat att det även finns ett annullationsansvar som oftast gäller i 36 månader från tecknande.

Brummer Life anser dock att det är av stor vikt att framtida reglering även omfattar fondförsäkringar tecknade före den 1 juli 2007, där försäkringstagaren/den försäkrade ensam står all risk. De ytterligare försäkringsavtal som då skulle komma att omfattas av de förbättrade villkoren skulle vara över tio år gamla. Anskaffningskostnaderna torde i de flesta fall därmed vara mer än väl återbetalade vid tidpunkten för ikraftträdandet. Bland dessa avtal återfinns stora kapital som nästan uteslutande är inlåsta i dyra lösningar som direkt missgynnar försäkringstagarna (vid tjänstepension; arbetsgivarnas pensionslöften till sina medarbetare), de försäkrade och deras framtida pension.

Vi anser att direkta kostnader och kvarstående anskaffningskostnader hör ihop och att det är anledningen till att flyttavgiftsstrukturerna ser ut som de gör. Att endast reglera kvarstående anskaffningskostnader retroaktivt anser vi inte kommer att påverka flyttavgifter på försäkringarna tecknade före ikraftträdandet, eftersom försäkringsföretagen idag inte gör skillnad på flyttavgift och kvarstående anskaffningskostnad. Förslaget riskerar därmed att delvis förlora sitt syfte och kunderna kommer fortsatt att vara inlåsta i gamla försäkringar och fribrev med höga flyttavgifter. En annan konsekvens är att det skulle ta väldigt lång tid innan vi får en välfungerande och mer effektiv flytträtt.

Handläggningstid av flytt (7.3)

Brummer Life tillstyrker förslaget om att det inte ska krävas några ytterligare lagstiftningsåtgärder för att Finansinspektionen ska kunna utöva tillsyn över försäkringsföretagens handläggningstider för flytt. Brummer Life förespråkar dock åtgärder genom föreskrifter vad gäller handläggningstider, förslagsvis i linje med dagens branschöverenskommelse.

Kommentar till ställningstagandet

Det finns otaliga exempel på fördröjningar och fortsatt administrativt krångel från branschen, vars enda syfte förefaller vara att avskräcka försäkringstagare/försäkrade från att nyttja sin flytträtt. Exempel på detta är när aktörer kräver egna blanketter, särskilda fullmaktshanteringsmetoder och krav på upprepade underskrifter som bekräftelse från kund. Än idag vägrar vissa försäkringsföretag att svara på direkta frågor gällande flyttavgifter och de uppger inte heller de kundspecifika flyttavgifterna i vare sig Flyttblad eller Årsbesked enligt den branschöverenskommelse som är upprättad.

Branschen har tagit försiktiga steg framåt, men fortfarande förekommer ledtider som vida överstiger det överenskomna när det handlar om att erhålla och agera på information som rör flytt. Detta gäller inte alla försäkringsföretag, men värt att notera är att försäkringsföretag som mer utpräglat använder sig av provisioner för att uppnå distributionskraft sticker ut och obstruerar mer mot kundönskemål och branschöverenskommelse.

Den skatterättsliga flyttregeln utökas och förtydligas (7.4)

Brummer Life tillstyrker förslaget att hela värdet i en eller flera pensionsförsäkringar ska kunna överföras direkt till en annan pensionsförsäkring om försäkringarna har samma person som försäkrad och några pensionsutbetalningar inte har påbörjats från den mottagande försäkringen.

Vidare tillstyrker Brummer Life förslaget att kravet på att den mottagande försäkringen ska vara nytecknad tas bort, liksom kravet på att den mottagande försäkringen ska vara tecknad av försäkringstagaren i den ursprungliga försäkringen.

Det är dock viktigt att framtida reglering även löser nuvarande administrativa problem vid flytt av tjänstepensionsförsäkring.

Kommentar till ställningstagandet

Brummer Life välkomnar förslaget eftersom det först då är möjligt att samla ihop och minska antalet försäkringar, vilket skulle reducera administration och få ned kostnaden för såväl kund som för försäkringsföretagen.

Det är viktigt att framtida reglering även löser nuvarande administrativa problem vid flytt av tjänstepensionsförsäkring, exempelvis i de fall där det krävs underskrifter från tidigare försäkringstagare (arbetsgivare). Här förespråkar vi ett förtydligande/en eventuell utökning av nuvarande lagförslag. Vi noterar den förenklade flyttantering som tillämpas inom kollektivavtalade pensioner, även om dessa till viss del har andra avtalsförutsättningar. En motsvarande hantering anpassad för individuella pensionsförsäkringar bör endast omfatta fribrev där arbetsgivaren fullgjort sitt åtagande, då intentionen ej är att åsidosätta arbetsgivarens aktiva och nu gällande pensionsplan.

Vi vill i sammanhanget betona vikten av att äganderätten fortsatt måste vara arbetsgivarens om inget annat önskemål specifikt framkommer, även i de fall tidigare arbetsgivare exempelvis gått i konkurs eller på annat sätt avvecklat sin verksamhet. Försäkringen får inte per default övergå till att bli en privatägd tjänstepensionsförsäkring och därmed stå under andra regler vad gäller exempelvis bodelning och utmätning. Detta hanteras förslagsvis genom att den försäkrade (arbetstagaren vid tjänstepension) själv får förfoga över rätten att flytta sin försäkring efter avslutad anställning, eller när försäkringen av annat skäl fribrevsätts, utan vidare godkännande av den tidigare arbetsgivaren. Mottagande försäkringsföretag ”övertar” då endast den fribrevade försäkringen enligt ursprungligt löfte.

Kontrolluppgiftsskyldigheten utökas (7.5)

Brummer Life har inga avvikande synpunkter på promemorians förslag avseende kontrolluppgiftsskyldigheten.